

AtVEJLEDNING

At-vejledning 2.4.2 Fald fra højden ved arbejde fra tage Marts 2014

4. Tage med hældning på over 60 grader

4.1. Arbejde ved tagfod og på tagfladen på tage med en hældning på over 60 grader

Ansatte, der arbejder og færdes på tage med en hældning på over 60 grader, skal sikres mod nedstyrtning ved tagfoden, når der er mere end 2 meter fra tagfoden og ned til underlaget, og der samtidig under arbejdets udførelse vil forekomme arbejde eller færdsel i en højde af mere end 5 meter over underlaget. Underlaget kan fx være omgivende terræn eller et andet underlag som fx et fladt tag på en lavere bygning.

Der skal også sikres mod nedstyrtning ved tagfoden uanset højden, hvis der er særlig fare for nedstyrtning eller særlig fare for tilskadekomst ved nedstyrtning.

Sikring mod nedstyrtning

Risikoen for nedstyrtning ved tagfoden skal forebygges med effektive, kollektive sikkerhedsforanstaltninger som fx skærme eller stillads, der med sikkerhed kan standse fald af personer.

Individuelt faldsikringsudstyr kan bruges i stedet for kollektive sikkerhedsforanstaltninger, når arbejdet er kortvarigt. Det vil sige, at arbejdsopgaven kan udføres på ca. 4 mandetimer.

Måling af højden

Højden på 2 meter til tagfoden måles lodret fra overkanten af tagfoden (overkanten af tagbeklædningen) til underlaget. Højden på 5 meter til arbejdet på taget måles ligeledes lodret fra underlaget.

Hvis der er niveauforskelle på underlaget, måles højden på det sted, hvor der er den største faldhøjde.

Hvis det underlag, som den ansatte kan falde ned på, hælder, er der risiko for, at faldet kan fortsætte. Højden på henholdsvis 2 meter til tagfoden og 5 meter til arbejdet på taget skal derfor måles til det laveste underlag, som den ansatte kan falde ned på.

Arbejde og færdsel op ad tagfladen

Ved arbejde eller færdsel op ad tagfladen må den lodrette afstand til skærme e.l. aldrig overstige 2 meter.

Der skal anvendes tagstiger, medmindre lægterne på taget kan fungere forsvarligt som erstatning for tagstiger. Det gælder også, hvis højden fra tagfoden til underlaget er mindre end 2 meter og arbejdet foregår i en lavere højde end 5 meter.

Lægter kan erstatte tagstiger, når der bruges nye C18-mærkede lægter (3,8 X 7,3 cm), og afstanden mellem lægterne ikke er større end 46 cm målt fra overkanten af den ene lægte til overkanten af den næste lægte. Det er en forudsætning, at spærafstanden ikke er større end 1 meter.

Særlig fare for nedstyrtning eller tilskadekomst

Hvis arbejdet indebærer en særlig fare for nedstyrtning, der fx kan være forårsaget af et glat underlag, kraftig blæst, dårlig sigtbarhed, brug af maskiner og opmærksomhedskrævende arbejde, skal der etableres sikkerhedsforanstaltninger uanset faldhøjden.

Det samme gælder, hvis risikoen for at komme til skade forøges, fordi de ansatte kan falde ned på fx opstabilede materialer, skarpe kanter, armeringsjern, trapper eller kælderskakte eller fordi de kan styrte gennem underlaget.

Kravet om, at der skal sikres mod nedstyrtning uanset faldhøjden, når der er særlig fare for nedstyrtning eller særlig fare for tilskadekomst, gælder i alle tilfælde og ved alle arbejdsprocesser på tage.

4.2. Arbejde ved pladser for op- og nedhejsning af materialer samt ved indhak i tage med en hældning på over 60 grader

Pladser langs tagfod, hvor der er etableret mulighed for op- og nedhejsning af materialer mv., skal forsynes med fx skærme, når den lodrette afstand fra tagets kant til underlaget det pågældende sted er større end 2 meter. Det samme gælder omkring rør til nedstyrtning af affald.

Ved indhak i taget skal der foretages en lignende sikring mod nedstyrtning, når afstanden ned til underlaget er større end 2 meter.

Pladser for op- og nedhejsning af materialer, områder omkring rør til nedstyrtning af affald samt indhak i taget skal sikres mod nedstyrtning uanset afstanden ned til underlaget, hvis der er særlig fare for nedstyrtning eller særlig fare for tilskadekomst ved nedstyrtning.

4.3. Arbejde ved huller i tagfladen på tage med en hældning på over 60 grader

Ansatte, der arbejder og færdes på tage, skal sikres mod at styrte ned i bygningen gennem åbninger og huller i tagfladen – som fx huller til ovenlys. Det skal ske med effektive, kollektive sikkerhedsforanstaltninger som fx skærme, overdækning, gangbroer og tagstiger eller sikkerhedsnet.

Huller på omkring 30 x 30 cm og derover anses for at udgøre en risiko for nedstyrtning for personer. Også mindre huller, der på anden måde udgør en sikkerhedsrisiko, skal sikres med fx overdækning.

Sikkerhedsforanstaltningerne skal etableres uanset faldhøjden.

4.4. Arbejde på ikke bæredygtigt underlag på tage med en hældning på over 60 grader

Ansatte, der arbejder og færdes på tage – fx med montage af materialer, der ikke er bæredygtige – skal sikres mod at styrte ned i bygningen. Det skal ske med effektive, kollektive sikkerhedsforanstaltninger som fx skærme, overdækning eller gangbroer og tagstiger.

Det er vigtigt at være opmærksom på underlagets bæredygtighed og at følge leverandørens

anvisninger ved arbejde og færdsel på fx cementbaserede bølgeplader, klare bølgeplader, glasplader og PVC-plader.

Ved renovering og reparation er det særligt vigtigt at være opmærksom på tagets alder og tilstand, da påvirkninger fra vind og vejr gennem mange år kan have øde-lagt materialernes bæredygtighed.

Sikkerhedsforanstaltningerne skal etableres uanset faldhøjden.

4.5. Arbejde ved gavle o.l. på tage med en hældning på over 60 grader

Ved arbejde og færdsel på tage ved gavle, hvor afstanden ned til underlaget er større end 2 meter, skal der, når de ansatte skal arbejde eller færdes mindre end 2 meter fra gavlkanten, opsættes rækværk eller anden lige så effektiv kollektiv sikkerhedsforanstaltning som fx stillads. Det samme gælder, hvis der skal udføres arbejde på front-spidsen, kviste o.l.

Individuelt faldsikringsudstyr kan bruges i stedet for kollektive sikkerhedsforanstaltninger, når arbejdet er kortvarigt. Det vil sige, at arbejdsopgaven kan udføres på ca. 4 mandetimer.

Er der særlig fare for nedstyrtning eller særlig fare for tilskadekomst ved nedstyrtning skal faren for nedstyrtning ved gavlen imødegås uanset faldhøjden.

4.6. Sikkerhedsforanstaltninger ved arbejde på tage med en hældning på over 60 grader

Det er ofte nødvendigt at kombinere flere kollektive sikkerhedsforanstaltninger for at sikre de ansatte effektivt mod nedstyrtning og gennemstyrtning. Kollektive sikkerhedsforanstaltninger som fx rækværk og skærme, stillads, overdækning, gangbroer og tagstiger samt sikkerhedsnet går forud for foranstaltninger til individuel beskyttelse, men det kan i visse situationer være nødvendigt at supplere de kollektive sikkerhedsforanstaltninger med egnet individuelt faldsikringsudstyr.

Sikkerhedsforanstaltninger skal vælges under hensyn til arbejdets art, højden der arbejdes i og de forhold, hvorunder arbejdet udføres.

Sikkerhedsforanstaltningerne skal samtidigt vælges, så faren ved at etablere og fjerne dem, er mindre end den fare, de skal afværge.

Sikkerhedsforanstaltningerne skal etableres, inden de ansatte begynder at arbejde på taget.

Sikkerhedsforanstaltninger skal monteres og bruges i overensstemmelse med leve-randørens anvisninger.

Undertag, tagplader og andre byggematerialer, der forudsættes at kunne sikre de ansatte mod gennemstyrtning, skal være dokumenteret bæredygtige og monteret efter leverandørens anvisninger.

De ansatte skal være tilstrækkeligt oplærte og instruerede, så de kan bruge sikkerhedsforanstaltningerne korrekt.

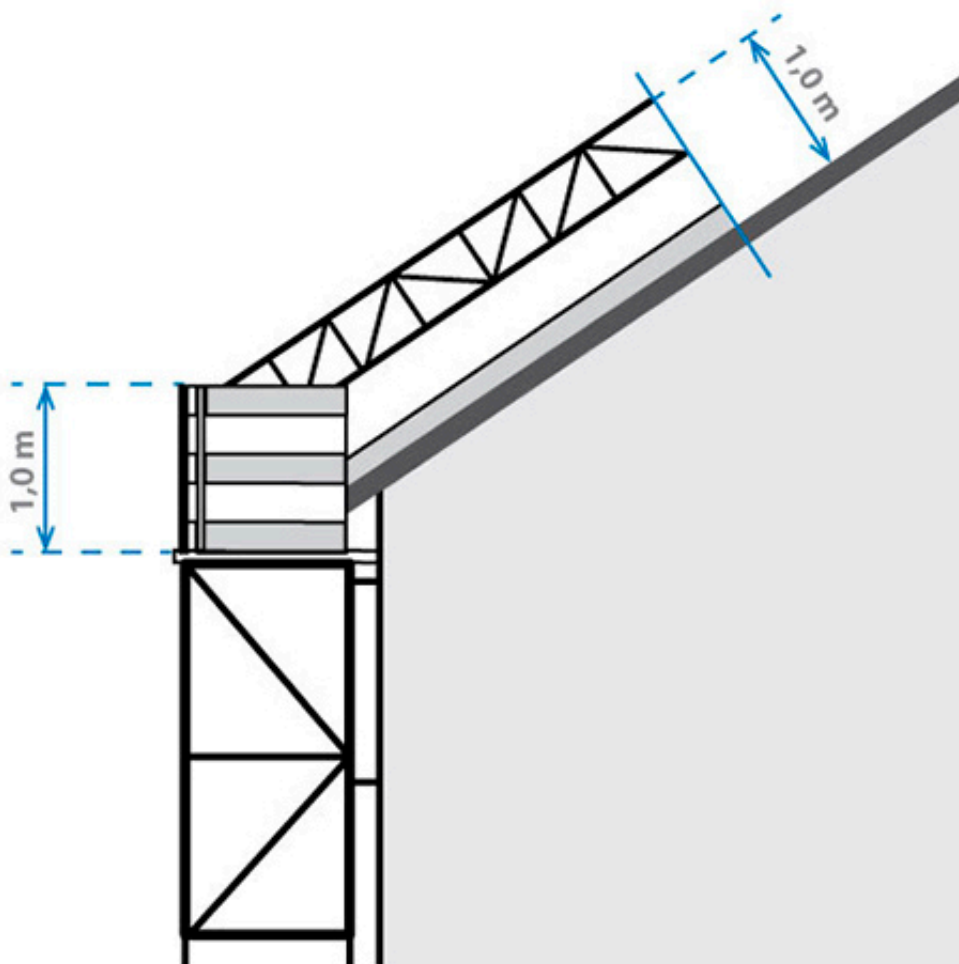
Ansatte, der skal opstille stilladser, der er mere end 3 meter høje, skal have gennemgået en lovpligtig stilladsuddannelse.

Rækværk og skærme

Rækværk og skærme, der bruges som sikring mod nedstyrtning, skal – uanset om det er et systemrækværk/-skærm eller et rækværk/skærm, der konstrueres på stedet – være tilstrækkeligt høje, have den fornødne styrke og være forsvarligt udført, så de effektivt kan forhindre, at en person falder ned. Både systemrækværk/-skærm og rækværk/skærm, der konstrueres på stedet, skal leve

op til kravene i EN/DS standard 13374 om midlertidige rækværk eller mindst have et tilsvarende sikkerhedsniveau.

Systemrækværk og -skærme, der er produceret efter EN/DS-standard 13374, er ofte egnede som sikring mod nedstyrtning, men kan ikke umiddelbart bruges som sikring ved tagfod på tage med en hældning på over 60 grader, da standarden ikke angiver noget om så stejle tage. Skærme, der er produceret efter standarden, kan således kun bruges på disse tage, hvis leverandøren angiver, at de kan bruges på tage med en hældning på over 60 grader.

Figur 4.6.1 – Rækværk som sikring på tage ved gavle.

Rækværk ved gavle

Et klasse A-rækværk med en håndliste i 1 meters højde, en knæliste i 0,5 meters højde og en 15 cm høj fodliste – hvor åbningerne mellem hånd-, knæ- og fodliste ikke er større end 47 cm – vil i de fleste tilfælde være tilstrækkelig sikring mod nedstyrtning fra gavle på tage.

Murkroner og sternkanter

Murkroner og sternkanter mv. kan kun fungere som sikring mod nedstyrtning, hvis de har en højde, styrke og udformning, der mindst svarer til et rækværk. Det indebærer bl.a., at de mindst skal være 1 meter høje.

Stillads

Stilladsdækket på et stillads, der bruges som sikring mod nedstyrtning ved tagfoden, må højst være placeret 0,5 meter under den øverste del af tagfoden (over-kanten på tagfladen).

Stilladset skal effektivt og forsvarligt sikre mod nedstyrtning. Det indebærer bl.a., at stilladset skal have et forsvarligt rækværk, som både er højt nok til at sikre mod nedstyrtning fra tagfladen og ved adgangen mellem tag og stillads.

Selve stilladset skal leve op til sikkerhedsniveauet i EN/DS-standarderne for facade-stilladser og midlertidige konstruktioner til bygningsværk (stillads) eller tilsvarende.

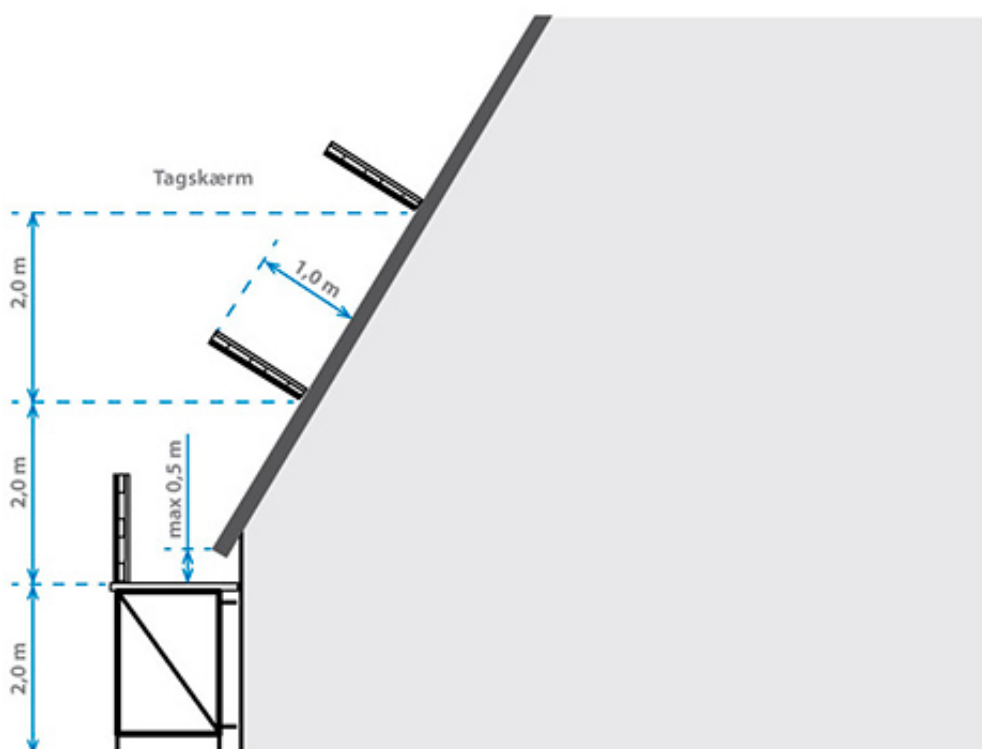
Stilladset skal opstilles på en sådan måde, at faren for tilskadekomst ved fald fra taget og ned på stilladset begrænses mest muligt. Det betyder, at stilladsdækket normalt skal placeres, så det slutter tæt til tagkanten eller facaden, og så der ikke er op-ragende stilladsdele, som de ansatte kan komme til skade på.

Den del af stilladset, der ved tagfoden skal sikre mod nedstyrtning fra taget, skal mindst være på niveau med EN/DS-standard 13374 om midlertidige rækværkssystemer.

Stilladsdækket skal, når det placeres under tagfoden, etableres, så det er helt plant uden kanter, huller eller op-ragende genstande. Det kan fx sikres ved afdækning af det øverste stilladsdæk med plane krydsfinerplader.

Hvis de ansatte ved fald fra taget kan ramme rækværket på stilladsdækket ved tag-foden, skal rækværket mindst etableres som en klasse C-skærm efter EN/DS-standard 13374. Et sådant sikkerhedsniveau kan normalt opnås ved, at stilladsets standardrækværk suppleres indvendigt med en tæt skærm ved hjælp af fx krydsfinerplader eller et andet materiale, der er lige så stabilt og holdbart.

Hvis stilladsdækket placeres 0,5 meter under tagfoden, skal den første skærm op ad tagfladen placeres, så den lodrette afstand fra tagfoden til skærmen højst er 1,5 meter.

Figur 4.6.2 – Stillads med skærm opstillet som sikring ved tagfod og skærme på tagflade.

Overdækning

Overdækning over huller i tagfladen skal laves af materialer, der er tilstrækkeligt stærke til at modstå de belastninger, som de kan blive udsat for.

Overdækninger skal sikres mod forskydning og må ikke være glatte, hvis de ansatte skal færdes på dem.

Gangbroer og tagstiger

Gangbroer eller tagstiger med et forsvarligt rækværk mod det område, hvorfra der kan ske nedstyrtning, kan bruges som sikring mod gennemstyrtning og nedstyrtning fx under montering af tagbeklædning.

Sikkerhedsnet

Sikkerhedsnet – der ikke sikrer mod nedstyrtning, men alene afbøder et fald – kan bruges som sikring i situationer, hvor det ikke er muligt at bruge mere sikre metoder.

Sikkerhedsnet skal monteres så tæt som muligt op under det sted, der skal sikres, og udfylde hele hullet.

Sikkerhedsnet skal monteres på en sådan måde, at en person, der falder ned i nettet, ikke kan ramme bygningsdele mv.

Individuelt faldsikringsudstyr

Individuelt faldsikringsudstyr kan bruges som eneste sikkerhedsforanstaltning, når arbejdet er kortvarigt, og når udstyret bruges sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Kortvarigt arbejde er en arbejdsopgave, der normalt kan udføres på ca. 4 mandetimer.

Vurderingen af, om arbejdet er kortvarigt, og kan udføres med faldsikringsudstyr, beror på, hvor lang tid den enkelte og naturligt sammenhængende arbejdsopgave tager. Det betyder, at der godt kan bruges faldsikringsudstyr ved flere forskellige arbejdsopgaver på en stor byggeplads, men ikke, at man kan dele en naturligt sammenhængende arbejdsopgave op i små enkeltstående arbejdsprocesser.

Individuelt faldsikringsudstyr må kun bruges til arbejdsopgaver, hvor det er egnet. De ansatte skal være oplært og instrueret i at bruge faldsikringsudstyret, inden det tages i brug. Man skal så vidt muligt vælge faldhindrende udstyr frem for faldstop-pende udstyr.

Faldsikringsudstyr, som er faldstoppende, skal indeholde en falddæmper. Samtidig skal fastgørelsespunktet kunne optage et træk på 12 kN (svarende til ca. 1.200 kg).

Der skal, når der bruges faldstoppende udstyr, udarbejdes en plan for redning efter et fald, herunder brug af redningsudstyr, da der hurtigt kan opstå skader på en hængende person.

Rappellingudstyr

Rappellingsudstyr kan ikke erstatte rækværk, skærme, stillads o.l. ved arbejde på tage. Rappellingsudstyr kan dog bruges som erstatning for kollektive sikkerhedsforanstaltninger ved kortvarigt arbejde, hvor udstyret fungerer som individuelt faldsikringsudstyr.

4.7. Rækværk og skærme, der konstrueres på byggepladsen

Rækværk og skærme, der laves på byggepladsen, skal konstrueres efter EN/DS-standard 13374

om midlertidige rækværk eller mindst på et tilsvarende sikkerhedsniveau.

Træ, der bruges til rækværk og skærme, skal være af god handelskvalitet og uden større, gennemgående knaster eller andet, der kan nedsætte træets styrke. Det vil i henhold til standarden sige, at der mindst skal bruges klasse C16-træ.

Rækværk ved gavle

Rækværk til gavle kan etableres med et sikkerhedsniveau, der svarer til et klasse A-rækværk med en højde på mindst 1 meter.

Et rækværk med en scepterafstand på højst 2,25 meter kan – som alternativ til standardens krav om beregning eller test med statisk belastning – konstrueres under disse forudsætninger:

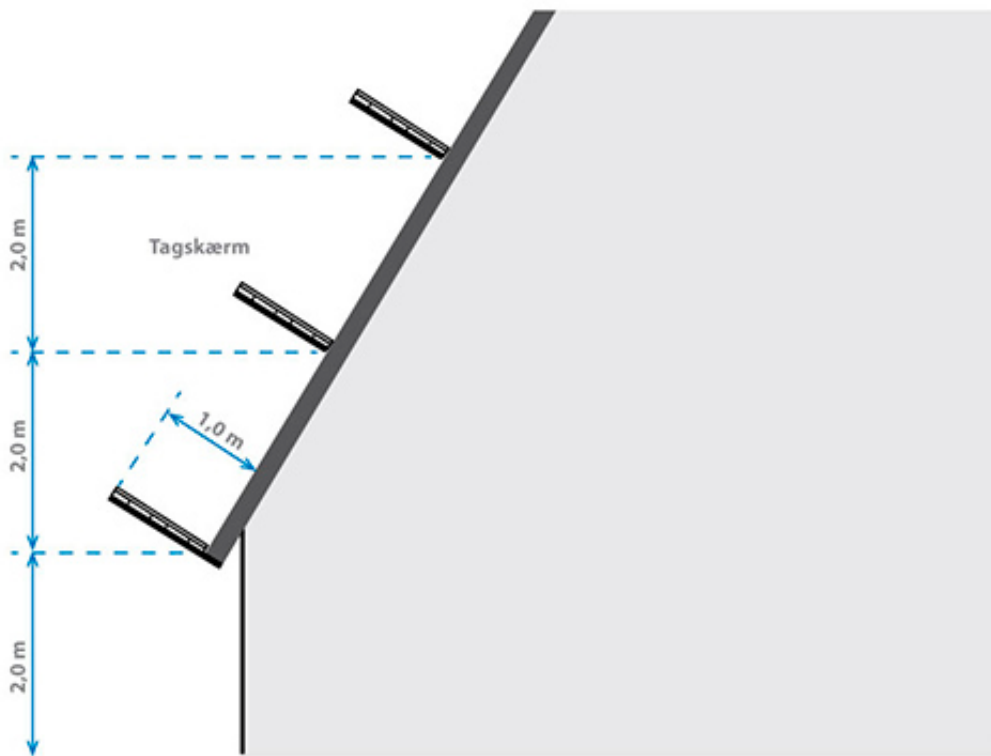
- Rækværket skal kunne holde til, at en person læner sig op ad det eller falder ind i det, og skal kunne give støtte ved gang langs rækværket.
- Sceptrene skal kunne modstå en punktbelastning på 1,25 kN (det svarer til ca. 125 kg) på det sted, hvor håndlisten er fastgjort, uden, at de forskydes mere end 25 mm fra den oprindelige placering.
- Hånd- og knælisters skal mindst udføres i mindst 32 x 125 mm brædder og fodlisten i 32 x 150 mm brædder.
- Håndlisten placeres i 1 meters højde, knælisten i 0,5 meters højde og fodlisten skal slutte tæt til underlaget. Åbningerne mellem dem må ikke overstige 47 cm.

Skærme ved tagfod og op ad tagfladen

Skærme til sikring mod nedstyrtning ved tagfoden og op ad tagfladen kan etableres som et rækværk monteret med holdbare krydsfinerplader, der fastgøres indvendigt på rækværket/skærmen. Det er en forudsætning, at skærmene er anbragt i en vinkel på 80-90 grader på tagfladen og at de mindst har en højde over tagfladen på 1 meter.

Skærme, der laves på stedet til sikring mod nedstyrtning ved tagfoden og op ad tagfladen, skal effektivt kunne stoppe en person, der glider eller falder ned ad den hældende tagflade. Skærmene skal derfor kunne optage dynamiske belastninger.

Skærmene kan afprøves ved at lade en testcylinder rulle 5 meter ned ad en 60 graders rampe og ramme skærmen. Skærmen skal herefter være belastet i 3 minutter af cylinderen. Testcylinderen skal have en masse på 75 kg, en længde på ca. 1 meter og en diameter på ca. 300 mm. Skærmene skal kunne modstå belastningen og stadig sikre mod nedstyrtning.

Figur 4.7.1 – Skærme placeret som sikring på tagfod og på tagflade.